

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 75/2008(6))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «NEW EXTRA TV»

Ημερομηνία Απόφασης: 20 Ιουλίου, 2009

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Μαίρης Κουτσελίτη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Άντρου Μιχαηλίδη, Μαρίας Δωρίτη και Άλεξ Ευθυβούλου, Μελών.

Εκ μέρους του σταθμού: κ. Ανδρέας Ζένιος, Διευθυντής τηλεοπτικού σταθμού New Extra TV.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του σταθμού πιθανές παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(γ)** και **30** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) και των **Παραγράφων Ε1** και **Ε3** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα πιο πάνω άρθρα αναφέρουν:

26.-1 Οι εκπομπές κάθε αδειούχου σταθμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές (γ) της πολυφωνίας και της μεγαλύτερης δυνατής πρόσβασης του κοινού και των φορέων του.

30. Οι σταθμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν καμία παρότρυνση σε μίσος λόγω διαφορών φυλής, φύλου, θρησκείας ή ιθαγένειας.

Ο πιο πάνω Κανονισμός αναφέρει:

25. Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:
(3)Απαγορεύεται: (α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαίσθητες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

Οι προαναφερθείσες Παράγραφοι αναφέρουν:

E1. Μπορεί να εξασφαλισθεί χορηγός για οποιοδήποτε πρόγραμμα εκτός από τα πιο κάτω:

- Ειδήσεις, ενημερωτικά και επικαιρικά προγράμματα.
- Πολιτικές ενημερωτικές εκπομπές.
- Εκκλησιαστικές αναμεταδόσεις.

E3. Τα προγράμματα που αποτελούν αντικείμενο χορηγίας πρέπει να αναγνωρίζονται από το όνομα ή/και το λογότυπο του χορηγού, το οποίο εμφανίζεται στην αρχή ή/και στο τέλος των προγραμμάτων. Η διαρκής ή κατά διαστήματα αναγραφή της επωνυμίας, του διακριτικού τίτλου ή/και του σήματος προϊόντων ή υπηρεσιών που προσφέρει ο χορηγός στην οθόνη απαγορεύεται και πάντως συνιστά διαφήμιση που υπάγεται σε όλους στους σχετικούς περιορισμούς.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομ. **30/10/2008** έθεσε ενώπιον του σταθμού τη διερευνώμενη παράβαση για οποιεσδήποτε εξηγήσεις ή/και παραστάσεις, εντός 14 ημερών από τη λήψη της συγκεκριμένης επιστολής και κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού να δηλώσουν κατά πόσο επιθυμούν να παρευρεθούν κατά την εξέταση της υπόθεσης.

Επιπλέον στην εν λόγω επιστολή τονίστηκε ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης

Κύπρου θα είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του σταθμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του σταθμού εκτίθενται πιο κάτω στα υποστοιχεία 1 – 5:

1. Στις **31/7/2008**, μεταξύ των ωρών **21:00 – 22:00**, ο σταθμός μετέδωσε την εκπομπή **«Φύλλο και Φτερό»** χωρίς να διέπεται από την αρχή της **πολυφωνίας, κατά παράβαση του άρθρου 26(1)(γ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της εκπομπής «Φύλλο και Φτερό» μεταδόθηκε συζήτηση μεταξύ δημοσιογράφων του σταθμού και 4 καλεσμένων στο στούντιο, με θέμα, όπως ανέφερε ο συντονιστής της συζήτησης το ότι *«αρκετοί ξένοι από διάφορες εθνικότητες έχουν κατακλύσει το νησί μας. Το πόσο είναι αυτό θετικό, το πόσο είναι αυτό αρνητικό θα το συζητήσουμε με τους φιλοξενούμενούς μας»*.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης και ειδικότερα στην ερώτηση του δημοσιογράφου για την *«ανάμειξη των Κυπρίων με άλλες εθνικότητες και στο κατά πόσο επιδρά θετικά ή αρνητικά σε μια οικογένεια»*, ένας εκ των καλεσμένων απάντησε ως εξής: *«για μένα δεν επιδρά θετικά η παρουσία αυτών των πολλών ξένων. Επηρεάζει σε κάθε μορφή, κοινωνικά, εθνικά, θρησκευτικά, είναι πολλοί οι παράγοντες και ακόμα και στην εργασία επηρεάζει, διότι οι νέοι μας οι περισσότεροι λεν εντάξει τα κάνει ο Σριλανκέζος ή ο Κινέζος ή ο οποιοσδήποτε και εγώ να μην δουλέψω. Και υπάρχει και αυτό το στοιχείο της αποχής των νέων μας στις διάφορες εργασίες.»*

Ο παρουσιαστής της εκπομπής προσθέτει ότι *«το πρόβλημα των λαθρομεταναστών δεν το αντιμετωπίζει μόνο η Κύπρος. Το αντιμετωπίζει η Ελλάδα, η Ιταλία, η Μάλτα...»* και ένας από τους παρευρισκόμενους αναφέροντας τρόπους αντιμετώπισης της κατάστασης αυτής σημειώνει, ανάμεσα σε άλλα *«...η επάνδρωση των υπηρεσιών μας έτσι που αντί να περιμένουμε 2 και 3 χρόνια να διακριβώσουμε την ταυτότητα των λαθρομεταναστών να*

κάνουμε αυτό που κάνει η Ιταλία, η οποία σε 1 μήνα βρίσκει τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις να τους εξαποστείλει τους λαθρομετανάστες από εκεί που ήρθαν».

Ακολούθως ο δημοσιογράφος – παρουσιαστής της εκπομπής συμπλήρωσε «μα είχαμε την περίπτωση με τους Ιρανούς εδώ στην Επισκοπή που βγήκαν στον πύργο και οι Βρετανοί τους άφησαν εκεί, ενώ τους είχαν κρατήσει στη Δεκέλεια εκεί σε 1 ειδικά διαμορφωμένο camp περίπου νομίζω 2 χρόνια ότι θα τους δώσουν αγγλικά διαβατήρια με βάση τις δικές τους νομοθεσίες και στο τέλος μας τους επάσαραν να γίνουν αιτητές πολιτικού ασύλου στην Κυπριακή Δημοκρατία.»

Στην ερώτηση της δημοσιογράφου για τα μέτρα που λαμβάνει η κυβέρνηση ο φιλοξενούμενος στην εκπομπή κ. Αδάμος Κόμπος ανέφερε μεταξύ άλλων «...και εφαρμόζουμε κατά γράμμα τη νομοθεσία που έχουμε και τη νομοθεσία της Ε.Ε. οτιδήποτε άλλο πέραν αυτού δεν κάνουμε. Προσπαθούμε να είμαστε πολύ ανθρωπιστές με τα έξοδα τα τεράστια που γίνονται...αυτό είναι κίνητρο για προσέλκυση νέων λαθρομεταναστών. Αυτό το πράγμα πρέπει να μελετηθεί και να αξιολογηθεί από την αρχή, πρέπει κάποια πράγματα να ξαναμπούν πάνω στη βάση, πάνω στη βάση της μελέτης του όλου προβλήματος διότι δεν πάει άλλο. Εμείς επαναλαμβάνω σαν Ελληνοκύπριοι θα νιώσουμε τη μεγάλη πίεση και μια κάποια στιγμή θα είναι αφόρητη αυτή η πίεση και θα αρχίσουμε εκεί να σκεφτόμαστε ότι κάπου αλλού θα πρέπει να μεταναστεύσουμε. Προτού οδηγήσουμε τα πράγματα έτσι, θα πρέπει να περιορίσουμε και λίγο τον ανθρωπισμό μας απέναντι στους λαθρομετανάστες».

Στα πλαίσια της εκπομπής έγιναν αναφορές σε αριθμούς και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τους μετανάστες και μεταδόθηκε ο πιο κάτω διάλογος:

- Καλεσμένος: Σύνολο μεταναστών και λαθρομεταναστών το 2007 ήταν 170.000. 50% νόμιμοι και 50% λαθραίοι.
- Δημοσιογράφος: Δηλαδή αυτοί οι 170χιλιάδες βρίσκονται στην Κύπρο;
- Καλεσμένος: Μάλιστα.

- Δημοσιογράφος: *Μα γι' αυτό λέω τρόμαξα. Και είπατε κάτι πολύ σωστό. Αυτοί οι 170.000 που βρίσκονται στις ελεύθερες περιοχές είναι από ηλικίες 18 μέχρι ξέρω γω 30. Ο ανάλογος πληθυσμός σε Ελληνοκύπριους πόσος είναι;*
- Καλεσμένος: *Είναι 90.000 που σημαίνει η τεκνοποίηση από την πλευρά των λαθρομεταναστών και μεταναστών θα υπερκαλύψει σε μια 25ετία οπωσδήποτε τον αριθμό των Ελληνοκυπρίων.*
- Δημοσιογράφος: *Θα γίνουμε μειοψηφία.*
- Καλεσμένος: *Μπράβο ναι.*
- Δημοσιογράφος: *Ναι, και το άλλο, με τέτοιους αριθμούς, 700 τόσες χιλιάδες έποικους, 170.000 απ' εδώ λαθρομετανάστες ε, μη κακόν, αν γινεί και τίποτε, είμαστε αιχμάλωτοι.*
- Δημοσιογράφος: *Είναι μειοψηφία οι Κύπριοι στην Κύπρο;*
- Καλεσμένος: *Είμαστε 54%.*
- Καλεσμένος: *Άμα βάλουμε και τους έποικους εννοεί ο κ. Αρσαλίδης.*
- Καλεσμένος: *Εμείς είμαστε το 54% περίπου σήμερα από 82% που ήμασταν πριν το '74.*
- Δημοσιογράφος: *Κι αν περιμένουμε αλλό 5 χρόνια θα είμαστε μειοψηφία.*
- Καλεσμένος: *Σίγουρα. Κάθε 25 χρόνια έχει 20% αύξηση, μαθηματικά.*

Στα στατιστικά στοιχεία και τους αριθμούς που δίνονται κατά τη διάρκεια της συζήτησης δεν διαχωρίζονται οι νόμιμοι μετανάστες από τους λαθρομετανάστες.

Στη συνέχεια η συζήτηση μετατοπίζεται στην εγκληματικότητα. Ο δημοσιογράφος διατυπώνει τα εξής «να μπούμε και στον άλλο τομέα, όσον αφορά την εγκληματικότητα στην Κύπρο, πιστεύετε κ. Κόμπο ότι στην αύξηση της εγκληματικότητας έχουν διαδραματίσει και αυτοί το δικό τους ρόλο;» και γίνεται ο ακόλουθος διάλογος:

- Α. Κόμπος: *Είναι γεγονός, είναι κάποια ξενόφερτα συστήματα- ας πιάσουμε τις επιθέσεις με μαχαίρια. Στην Κύπρο οι δικοί μας οι ελληνοκύπριοι πολύ σπάνια χρησιμοποιούσαν το μαχαίρι για να κάμουν 1 επίθεση κατά του άλλου πολύ σπάνια. Τώρα βλέπουμε πολύ τακτικά να γίνεται αυτή η χρήση του μαχαιριού. Είναι πολύ ψυχρό που το αναφέρω αλλά είναι αλήθειες, τα βλέπουμε αυτά τα πράγματα τακτικά.*
- Δημοσιογράφος: *Διαρρήξεις...*

- Α. Κόμπος: Διαρρήξεις, έχουμε τις διαρρήξεις, αυτά είναι πράγματα ξενόφερτα και ενισχύουν και τους δικούς μας, οι οποίοι έχουν ξεφύγει.
- Δημοσιογράφος: Ναρκωτικά...
- Α. Κόμπος: Ναρκωτικά, είναι αρκετές παρανομίες που μας έχουν μεταφέρει, μας έχουν μεταδώσει και πιστεύω ότι όλα αυτά είναι κακό για την κοινωνία μας και θα πρέπει να ληφθούν εκείνα τα μέτρα, να προσέξουμε τους νέους μας, διότι είναι το μέλλον μας.
- Δημοσιογράφος: Πορνεία...
- Α. Κόμπος: Πορνεία, βεβαίως όλα αυτά είναι συνεπακόλουθα της παρουσίας όλων αυτών των ξένων, οι οποίοι προέρχονται από πολύ χαλαρούς κοινωνικούς και οικογενειακούς δεσμούς στη χώρα τους. Έρχονται εδώ, μεταδίδουν όλα αυτά τα πράγματα και δυστυχώς έχουμε αυτό το κατόντημα της κοινωνίας μας.
- Λειβαδάς: Η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί. Πέραν του 50% γίνονται από τους αλλοδαπούς. Πριν από 2-3 χρόνια ήταν ασήμαντο το ποσοστό... ακόμα σε θέματα υγείας, αρρώστιας, με την αύξηση των λαθρομεταναστών κυρίως, που δεν ελέγχονται...
- Δημοσιογράφος: Μα αυτό βγαίνει και μέσα από τις κεντρικές φυλακές ότι τα ¾ των κρατουμένων σήμερα στις κεντρικές φυλακές είναι αλλοδαποί.
- Λειβαδάς: Ναι, έχει αυξηθεί το έγκλημα και οι αρρώστιες και όλα αυτά τα πράγματα.

Στη συνέχεια της συζήτησης γίνονται αναφορές στην κυπριακή οικογένεια. Συγκεκριμένα, ο δημοσιογράφος και συντονιστής της συζήτησης λέει τα ακόλουθα: «όμως δεν ξέρω αν θα συμφωνήσετε, δηλαδή, ότι και η κυπριακή σήμερα οικογένεια κάπου ήρθε στο δεν βαριέσαι αδερφέ, και μιλώ και επαναλαμβάνω δεν είμαστε ρατσιστές, κάθε άλλο, η παραδοσιακή κυπριακή οικογένεια που η γιαγιά θα μεγάλωνε ένα νήπιο, ο παππούς θα μεγάλωνε ένα νήπιο θα έπαιρνε τις βασικές του αρχές αυτό το παιδάκι με τα ...να χρησιμοποιήσουν και τα ωραία που χρησιμοποιούν στα παιδιά τις πρώτες τους λέξεις... μα ξέρετε τι είναι σήμερα για ένα βρέφος να ανοίγει τα μάτια του και να βλέπει άλλα χρώματα, να ακούει άλλη γλώσσα που να μην την καταλαβαίνει. Και μιλάμε ότι η νέα γενιά της Κύπρου. ...Μα πως θα είναι νέα γενιά της Κύπρου θα αναγιώσει το μωρό μια κοπέλα από την Ινδία ή μια κοπέλα...»;

Επιπλέον, αναφέρονται, επίσης από καλεσμένο στην εκπομπή, τα ακόλουθα «υπάρχει και η πρόβλεψη από επαΐοντες ανθρώπους ότι στο μέλλον οι πόλεμοι στην Ευρώπη δεν θα γίνονται μεταξύ κρατών θα γίνονται εντός των ιδίων κρατών μεταξύ μεταναστών και αυτοχθόνων κατοίκων γι' αυτό είναι πολύ σοβαρό το θέμα τούτο, δεν πρέπει να το παίρνουμε επιπόλαια».

2. Στις **31/7/2008**, μεταξύ των ωρών **21:00 – 22:00**, ο σταθμός μετέδωσε την εκπομπή «**Φύλλο και Φτερό**» κατά τη διάρκεια της οποίας μεταδόθηκε **λεκτικό περιεχόμενο χωρίς ο σταθμός να διασφαλίζει ότι δεν περιλάμβανε καμία παρότρυνση σε μίσος λόγω διαφορών φυλής ή ιθαγένειας κατά παράβαση του άρθρου 30**, του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **31/7/2008**, μεταξύ των ωρών **21:00 – 22:00**, ο σταθμός μετέδωσε την εκπομπή «**Φύλλο και Φτερό**» κατά τη διάρκεια της **χρησιμοποιήθηκε η γλώσσα με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες φυλετικών ομάδων**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ. Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **31/7/2008**, μεταξύ των ωρών **21:00 – 22:00**, ο σταθμός μετέδωσε την εκπομπή «**Φύλλο και Φτερό**» για την οποία **εξασφαλίστηκε χορηγός, ενώ πρόκειται για ενημερωτικό – επικαιρικό πρόγραμμα**, κατά παράβαση της Παραγράφου **E1** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα IX των περί

Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, προβλήθηκε η εκπομπή «Φύλλο και Φτερό» η οποία είναι εκπομπή λόγου. Στα πλαίσια της εκπομπής 2 δημοσιογράφοι του σταθμού και 4 καλεσμένοι συζήτησαν και ανέλυσαν το θέμα των αλλοδαπών που βρίσκονται στην Κύπρο. Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο παρουσιαστής της εκπομπής, κατά την έναρξή της, το ακριβές θέμα ήταν το ότι *«αρκετοί ξένοι από διάφορες εθνικότητες έχουν κατακλύσει το νησί μας. Το πόσο είναι αυτό θετικό, το πόσο είναι αυτό αρνητικό θα το συζητήσουμε με τους φιλοξενούμενούς μας»*.

Για την εκπομπή εξασφαλίστηκε χορηγός, που ήταν ο όμιλος εταιρειών A.G. Kombos Electronics Limited, όπως αναφέρεται κατά την έναρξη αλλά και κατά τη λήξη της εκπομπής.

5. Στις **31/7/2008**, μεταξύ των ωρών **21:00 – 22:00**, ο σταθμός μετέδωσε την εκπομπή **«Φύλλο και Φτερό»**, κατά τη διάρκεια της οποίας **αναγραφόταν κατά διαστήματα στην οθόνη η επωνυμία του χορηγού της εκπομπής**, κατά παράβαση της Παραγράφου **E3** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα IX των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα χορηγός της εκπομπής ήταν η εταιρεία A.G. Kombos Electronics Limited. Κατά τη διάρκεια της εκπομπής προβαλλόταν στην οθόνη κατά διαστήματα η επωνυμία του χορηγού ως εξής: **«Χορηγός, Όμιλος εταιρειών, A.G. Kombos»**.

Εκ μέρους του σταθμού, ο Διευθυντής κ. Ανδρέας Ζένιος έστειλε επιστολή ημερομ. 28/11/2008 στην οποία αναφέρει τα ακόλουθα:

«Αναφέρομαι στην επιστολή μου ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου 2008 αναφορικά με τη καταγγελία σχετικά με αναφορές και ρατσιστικά σχόλια για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Κύπρο, κατά τη διάρκεια της εκπομπής «Φύλλο και φτερό», όπως μεταδόθηκε από το σταθμό σας στις 31/7/2008, και επιθυμώ να σας πληροφορήσω τα πιο κάτω:

1. Η Κίνησης για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό (ΚΙΣΑ) έχει υποβάλει παράπονο για το περιεχόμενο της πιο πάνω εκπομπής προς την Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας και στην Επίτροπο Διοικήσεως. Εχω ήδη επικοινωνήσει γραπτώς και με τα δύο σώματα.
2. Η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας έχει ήδη ολοκληρώσει το έργο της και έχει εκδώσει την απόφαση της. Επισυνάπτω τόσο την επιστολή μου προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής με ημερομηνία 28 Οκτωβρίου 2008 καθώς και την απόφαση της Επιτροπής στο παράπονο της ΚΙΣΑ με αριθμό 22/2008 -4/8/08.
3. Η Επιτροπή με την απόφαση της θεωρεί ότι οι θέσεις που αναφέρθηκαν κατά τη συζήτηση του θέματος συνιστούν παραβίαση των προνοιών του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας περί αποφυγής οποιασδήποτε απ' ευθείας ή άλλης αναφοράς εναντίον προσώπου, που περιέχει στοιχεία προκατάληψης με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία και την εθνική προέλευση.
4. Εχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής – την οποία η Διεύθυνση του Σταθμού είναι υπόχρεη να σεβαστεί, έχει διευθετηθεί συνάντηση μου με την Επιτροπή την προσεχή Τρίτη 2 Δεκεμβρίου 2008 για να διερευνήσουμε τρόπους συμμόρφωσης προς την απόφαση.
5. Όπως φαίνεται και από την επιστολή μου προς την Επιτροπή ημερομηνίας 28 Οκτωβρίου 2008, έχω ήδη δεσμευτεί πως «Αν από τη διερεύνηση των καταγγελιών προκύψει πως ο συντονιστής (υπό την πίεση της ζωντανής φύσης της εκπομπής) δεν ενήργησε σύμφωνα με τις πιο πάνω οδηγίες και έχουν δημιουργηθεί λανθασμένες εντυπώσεις, τότε θα φροντίσουμε να δώσουμε την ευκαιρία στον παραπονούμενο να εμφανιστεί σε πρόγραμμα του Σταθμού μας με τα ίδια μέλη του panel (αν αυτό είναι

εφικτό) για να ανασκευάσει τους ισχυρισμούς που ενθαρρύνουν το ρατσισμό.» Προσθέτω πως σε μια τέτοια περίπτωση προτίθεμαι να εμφανιστώ στη αρχή του προγράμματος με μια δήλωση μου για την πολιτική του Σταθμού και να απολογηθώ για τη δημιουργία αρνητικών εντυπώσεων.

Είμαι βέβαιος πως τα πιο πάνω στοιχεία θα βοηθήσουν το έργο σας. Θα σας ενημερώσω για το αποτέλεσμα της συνάντησης μου με την Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας.»

Επίσης, με νέα επιστολή του ημερομ. 4/12/2008, ο κ. Ανδρέας Ζένιος, ανέφερε τα πιο κάτω:

«Αναφέρομαι στη σημερινή τηλεφωνική επικοινωνία μου με τη λειτουργό της Αρχής Αντιγόνη Θεμιστοκλέους και επιβεβαιώνω τα όσα έχω αναφέρει:

1. Η μη έγκαιρη ανταπόκριση μου στην επιστολή σας ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 2008 οφείλεται στην εκτός Κύπρου απουσία μου και σε ασθένεια μου ευθύς μετά την επιστροφή μου που με κράτησε στο Αρεταίειο Νοσοκομείο Λευκωσίας για μερικές μέρες.
2. Όπως έχω αναφέρει και στην επιστολή μου προς την Αρχή, δεν έχω πλήρη γνώση του περιεχομένου της εκπομπής και βασίζομαι στα στοιχεία του Αρχισυντάκτη του Σταθμού. Το μοναδικό αντίγραφο της εκπομπής εστάλη στην Αρχή μόλις μας ζητήθηκε. Φροντίζω να εξασφαλίσω αντίγραφο για να δω και ακούσω την εκπομπή.
3. Σε χθεσινή συνάντηση μου με τον γραμματέα της Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας κ. Πετρίδη (για υλοποίηση της απόφασης) ζήτησα να μου παραχωρηθεί αντίγραφο της εκπομπής, το οποίο θα έχω αρχές της ερχομένης βδομάδας. Τότε θα είμαι σε θέση να δώσω απαντήσεις στο κατηγορητήριο που μου έχει σταλεί.
4. Επαναλαμβάνω τη δήλωση μου πως δεν αμφισβητώ τα γεγονότα όπως αυτά εκτίθενται στο κατηγορητήριο αλλά θεωρώ πως στην άσκηση των καθηκόντων μου πρέπει να έχω ολοκληρωμένη εικόνα. Μόνο τότε θα μπορώ να επιβάλω κυρώσεις στους λειτουργούς του Σταθμού.

5. *Επαναλαμβάνω επίσης την πάγια πολιτική του Σταθμού για να παρουσιάζεται ο Διευθυντής του ενόπιον της Αρχής σε όλες τις υποθέσεις που εκδικάζονται και πάντοτε όταν προσκαλείται προς τούτο.»*

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **10/7/2009** κάλεσε το σταθμό να παρευρεθεί ενόπιον της στις **20/7/2009**, κατά την εξέταση της εν λόγω υπόθεσης.

Στις προφορικές εξηγήσεις ενόπιον της Αρχής κατά την ακρόαση της υπόθεσης, ο Διευθυντής του τηλεοπτικού σταθμού NEW EXTRA TV, κ. Ανδρέας Ζένιος παραδέκτηκε τα γεγονότα και τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν και σημείωσε ότι η συγκεκριμένη υπόθεση αναφέρθηκε και στην Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας και στην Επίτροπο Διοίκησης, η οποία ακομα τη μελετά. Ο κ. Ζένιος ανέφερε ότι η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας αποφάσισε ότι υπάρχει παράβαση και ως εκ τούτου γίνεται διερεύνηση για τα ίδια πράγματα για δεύτερη φορά.

Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Αρχής επεσήμανε ότι για την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δεν είναι το ίδιο και δεν επηρεάζει την κρίση και την απόφαση της Αρχής το γεγονός εάν μια υπόθεση έτυχε διερεύνησης από την Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας ή όχι.

Ο Διευθυντής του σταθμού, κ. Ζένιος, ανέφερε ότι συναντήθηκε με Μέλη της Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, μετά την απόφαση της Επιτροπής η οποία ήταν παρατήρηση με οδηγία να γνωστοποιηθεί η απόφαση στα ΜΜΕ. Ως σταθμός, συνέχισε ο κ. Ζένιος, μεταδώσαμε σε επόμενο δελτίο ειδήσεων του σταθμού μας ότι δεν υπήρχε πρόθεση για προβολή ρατσιστικών στοιχείων και ότι ο ίδιος έκανε εισήγηση στην Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας για επανάληψη της εκπομπής και με την παρουσία των παραπονούμενων και προσωπική απολογία του Διευθυντή του σταθμού.

Ο Πρόεδρος της Αρχής ζήτησε από το Διευθυντή του τηλεοπτικού σταθμού «NEW EXTRA TV» διευκρινιστικές πληροφορίες σχετικά με το πότε και που ανακοινώθηκε η προαναφερθείσα εισήγηση του κ. Ζένιου.

Ο Διευθυντής του τηλεοπτικού σταθμού, κ. Ανδρέας Ζένιος ανέφερε ότι η απολογία έγινε κατά τη διάρκεια κεντρικού δελτίου ειδήσεων του σταθμού μετά την απόφαση της Επιτοπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας.

Ο κ. Ζένιος επανέλαβε ότι δεν υπήρχε καμία πρόθεση εκ μέρους του σταθμού για μετάδοση ρατσιστικών σχολίων και πρόσθεσε ότι σε τέτοιες περιπτώσεις που λαμβάνουν μέρος διάφορα άτομα και νιώθουν έντονα, λένε τα ίδια που ίσως να λέμε και στην καθημερινότητα, με τη διαφορά ότι τώρα είναι στο στούντιο και μεταδίδονται από την τηλεόραση, π.χ. ότι επηρεάζουν την κουλτούρα οι ξένοι, ίσως να λέγεται και κατ' ιδίαν σε συζητήσεις πολιτών, είναι όμως διαφορετικό και έχει περισσότερη σημασία όταν κάτι τέτοιο προβάλλεται από την τηλεόραση.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών και προφορικών εξηγήσεων του σταθμού και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης της βιντεοταινίας με τη σχετική εκπομπή κρίνουμε και αποφασίζουμε ότι:

Στις 31/7/2008, μεταξύ των ωρών 21:00-22:00, μεταδόθηκε η εκπομπή «Φύλλο και Φτερό» χωρίς όμως να διέπεται από την αρχή της πολυφωνίας (υποστοιχείο 1). Επίσης, κατά τη διάρκεια της προαναφερθείσας εκπομπής έγιναν αναφορές χωρίς ο σταθμός να διασφαλίσει ότι δεν περιλαμβάνουν καμία παρότρυνση για μίσος εξαιτίας διαφορών φυλής ή ιθαγένειας (υποστοιχείο 2) και η γλώσσα χρησιμοποιήθηκε με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες φυλετικών ομάδων (υποστοιχείο 3). Επιπλέον, αν και επρόκειτο για ενημερωτικό – επικαιρικό πρόγραμμα σημειώνεται ότι εξασφαλίστηκε χορηγός (υποστοιχείο 4), ο οποίος ήταν καλεσμένος της συγκεκριμένης εκπομπής, κατά τη διάρκεια της οποίας εμφανιζόταν κατά διαστήματα στην οθόνη η επωνυμία του χορηγού (υποστοιχείο 5).

Η Αρχή επισημαίνει ότι οι αναφορές και τα σχόλια που ακούστηκαν κατά τη διάρκεια της εκπομπής, τόσο από τους συμμετέχοντες όσο και από τους δημοσιογράφους υποστήριζαν τις ίδιες ιδέες χωρίς να υπάρχει αντίλογος ούτε από άλλα πρόσωπα, ούτε από τους δημοσιογράφους του σταθμού, ως εκ τούτου ο σταθμός δεν φρόντισε ώστε να υπάρχει πολυφωνία στην εκπομπή και δεν λήφθηκε μέριμνα για την παρουσίαση και της αντίθετης άποψης.

Η Αρχή σημειώνει ότι εκφράσεις, σχόλια και αναφορές τα οποία ακούστηκαν στα πλαίσια της εκπομπής είχαν έντονα ρατσιστικό και ξενοφοβικό χαρακτήρα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα, τα οποία λέχθηκαν από τους παρευρισκόμενους στο στούντιο αλλά και από τους δημοσιογράφους: «θα πρέπει να περιορίσουμε και λίγο τον ανθρωπισμό μας απέναντι στους λαθρομετανάστες», «κι αν περιμένουμε αλλό 5 χρόνια θα είμαστε μειοψηφία. Είναι γεγονός, είναι κάποια ξενόφερτα συστήματα- ας πιάσουμε τις επιθέσεις με μαχαίρια. Στην Κύπρο οι δικοί μας οι ελληνοκύπριοι πολύ σπάνια χρησιμοποιούσαν το μαχαίρι για να κάμουν 1 επίθεση κατά του άλλου πολύ σπάνια. Τώρα βλέπουμε πολύ τακτικά να γίνεται αυτή η χρήση του μαχαιριού», «ναρκωτικά, είναι αρκετές παρανομίες που μας έχουν μεταφέρει, μας έχουν μεταδώσει και πιστεύω ότι όλα αυτά είναι κακό για την κοινωνία μας», «πορνεία, βεβαίως όλα αυτά είναι συνεπακόλουθα της παρουσίας όλων αυτών των ξένων, οι οποίοι προέρχονται από πολύ χαλαρούς κοινωνικούς και οικογενειακούς δεσμούς στη χώρα τους. Έρχονται εδώ, μεταδίδουν όλα αυτά τα πράγματα και δυστυχώς έχουμε αυτό το κατόντημα της κοινωνίας μας», «υπάρχει και η πρόβλεψη από επαίοντες ανθρώπους ότι στο μέλλον οι πόλεμοι στην Ευρώπη δεν θα γίνονται μεταξύ κρατών θα γίνονται εντός των ιδίων κρατών μεταξύ μεταναστών και αυτοχθόνων κατοίκων γι' αυτό είναι πολύ σοβαρό το θέμα τούτο, δεν πρέπει να το παίρνουμε επιπόλαια».

Ενδεικτικά σημειώνεται ότι ο παρουσιαστής και συντονιστής της εκπομπής ανέφερε τα ακόλουθα, χωρίς όμως να προβεί σε οποιαδήποτε τεκμηρίωση ή να ζητήσει και την αντίθετη άποψη «ξέρετε τι είναι σήμερα για ένα βρέφος να ανοίγει τα μάτια του και να βλέπει άλλα χρώματα, να ακούει άλλη γλώσσα που να μην την καταλαβαίνει. Και μιλάμε

ότι η νέα γενιά της Κύπρου. ...Μα πως θα είναι νέα γενιά της Κύπρου θα αναγιώσει το μωρό μια κοπέλα από την Ινδία ή μια κοπέλα...;»

Η Αρχή υπογραμμίζει ότι οι πιο πάνω αναφορές ενδέχεται να δημιουργήσουν αίσθημα ανησυχίας ή και πανικού και να προκληθεί αντιπάθεια, μίσος και εχθρότητα απέναντι στους αλλοδαπούς, δεδομένου ότι τα όσα αναφέρθηκαν δεν αιτιολογήθηκαν, ούτε τεκμηριώθηκαν.

Επιπλέον, η Αρχή τονίζει ότι το θέμα της χορηγίας ενημερωτικού προγράμματος, όπως η εκπομπή «Φύλλο και Φτερό», η οποία έτυχε χορηγίας αν και πρόκειται για ενημερωτικό –επικαιρικό πρόγραμμα, είναι ιδιαίτερα σοβαρή παράβαση, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη και το ότι ο χορηγός της εν λόγω εκπομπής ήταν και καλεσμένος στην εκπομπή.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των άρθρων **26(1)(γ)** και **30** (υποστοιχεία 1 και 2, αντίστοιχα) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(I)/1998, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, του Κανονισμού **25(3)(α)** (υποστοιχείο 3) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) και των Παραγράφων **E1** (υποστοιχείο 4) και **E3** (υποστοιχείο 5) του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή έδωσε την ευκαιρία στο σταθμό να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Ο Διευθυντής του σταθμού κ. Ανδρέας Ζένιος για σκοπούς επιβολής κυρώσεων επανέλαβε τα όσα ανέφερε προηγουμένως και ανέφερε εκ νέου ότι η πολιτική του σταθμού δεν είναι αυτή που εμφανίστηκε μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Ακόμη, πρόσθεσε ότι έγινε προσπάθεια να ανασκευάσει ο σταθμός τα όσα μεταδόθηκαν από το

πρόγραμμα και τα οποία δεν αποτελούν την πολιτική του σταθμού. Ως εκ τούτου ζήτησε την επιείκεια της Αρχής.

Η Αρχή τονίζει ότι με βάση τη νομοθεσία που διέπει τους ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, οι σταθμοί οφείλουν να σέβονται τη διαφορετικότητα του κάθε πολίτη και να μην προσβάλλουν με τις εκπομπές τους τις ευαισθησίες και τις ιδιαιτερότητες των διάφορων φυλετικών ομάδων. Επιπλέον, θεωρείται απαράδεκτη η διάδοση περιεχομένου που θα μπορούσε να οδηγήσει σε προτροπή για μίσος ή για ενθάρρυνση των διακρίσεων με βάση τη φυλή, ή την ιθαγένεια.

Η Αρχή υπογραμμίζει ότι οι σταθμοί υποχρεώνονται να διασφαλίζουν θεμελιώδεις αξίες όπως η αρχή της πολυφωνίας και να δίνουν λόγο και στην αντίθετη άποψη από αυτή που υποστηρίζουν.

Η Αρχή θεωρεί ότι οι αναφορές και τα σχόλια που ακούστηκαν στο συγκεκριμένο επεισόδιο και που ενδεικτικά προαναφέρθηκαν και στην παρούσα απόφαση ήταν ατυχή και προσβλητικά και έθιγαν το σύνολο των έγχρωμων αλλοδαπών που ζουν στην Κύπρο και φαίνεται να είναι διαμετρικά αντίθετα με τις πρόνοιες και το πνεύμα της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας για αποφυγή των διακρίσεων και αποτροπή αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών στην καταγωγή των ανθρώπων.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών και προφορικών εξηγήσεων του σταθμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, της παραδοχής και της απολογίας του σταθμού, της προσπάθειας εκ μέρους του σταθμού να ανασκευάσει καθώς επίσης όμως και τη σοβαρότητα των παραβάσεων αποφασίζει να επιβάλει στο σταθμό για τις παραβάσεις που έγιναν στις **31/7/2008** το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των €1000 ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του άρθρου 26(1)(γ) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1)/1998 (υποστοιχείο 1), το διοικητικό πρόστιμο των **€500**.

- Για την παράβαση του άρθρου 30 του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου 7(1)/1998 (υποστοιχείο 2), το διοικητικό πρόστιμο των **€500**.
- Για την παράβαση του Κανονισμού **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000(Κ.Δ.Π 10/2000)(υποστοιχείο 3), η Αρχή δεν επέβαλε οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της συγκεκριμένης παραβάσης με εκείνα του υποστοιχείου 2.
- Για την παράβαση της Παραγράφου **E1** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (υποστοιχείο 4), την κύρωση της **Προειδοποίησης**.
- Για την παράβαση της Παραγράφου **E3** του Κώδικα Διαφημίσεων, Τηλεμπορικών Μηνυμάτων και Προγραμμάτων Χορηγίας, όπως εκτίθεται στο Παράρτημα ΙΧ των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (υποστοιχείο 5), την κύρωση της **Προειδοποίησης**.

Η Αρχή επιστά την προσοχή του σταθμού ότι δεν θα δείξει την ίδια επιείκεια σε πιθανή παρόμοια, μελλοντική παράβαση εκ μέρους του σταθμού.

Ο σταθμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το συνολικά διοικητικό πρόστιμο των **€1.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

(ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου